

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus I. Argumentum. Concessa Ecclesia, aut Beneficio Patronali à Patrono loco Religioso de consensu Episcopi, per hanc concessionem, quid censeatur dicto loco concessum? Subministratio hostiarum, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

Ratio autem horum omnium est, quia Patronus ratione constructionis, foundationis, & dotationis non acquirit Ecclesiam quoad proprietatem, seu quoad census, & alia jura temporalia; nisi hæc sibi reservaverit in limine foundationis, vel habuerit ex privilegio. Unde si hanc proprietatem Patronus, nec ex privilegio, nec ex reservatione habet, non potest Ecclesiam transferre, nec cum consensu, nec sine consensu Episcopi, dum nemo plus juris in alium transferre potest, quam ipse habeat, *Gloss. hic in cap. Cura*. Si verò hujusmodi proprietatem habet aliquo ex dictis titulis, potest Ecclesiam transferre in locum Religiosum de consensu Episcopi.

Permittitur autem Patronis donare Juspatronatus, quod ratione foundationis, constructionis, aut dotationis illud acquisierunt in Ecclesia; quia cum homines non magis sibi, quam suis successoribus studeant prodesse, juxta *l. si pactum ff. de probat.* Si impedirentur Patroni Laici donare jus suum, quibus eis placet, facile eveniret, quod non bene facerent Ecclesiis; unde, ut facilius invitentur ad benefaciendum Ecclesiis, providè à Sacris Canonibus concessa fuit eis facultas donandi Juspatronatus; cum hac tamen distinctione, quod loco Religioso donari potest Juspatronatus absque consensu Episcopi; quia locus Religiosus, sive Ecclesia est de per se capax jurium spiritualium, sive spiritualitati annexorum; secus verò alteri Laico non Comparatio. Ea ratione, quia Laicus est incapax jurium spiritualium, aut spiritualitati annexorum; Unde, ut ipse efficiatur capax requiritur consensus Episcopi, *Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. art. 1. q. 6. num. 12.*, ac etiam quia quando fit donatio Jurispatronatus alteri Laico, debet Episcopus priùs agnoscere, an expediat Ecclesiæ Patronum mutare, & an fraus aliqua simonica intercedat, quod si inveniret, denegabit assensum.

Quoad tertiam conclusionem, quæ expressè deducitur ex Canone XVIII., jam diximus supra *Part. I. Can. V.*, quoad quartam agemus infra *Part. V.*, quoad primam verò, & secundam conclusionem examinantur sequentes Casus.

ARGUMENTUM.

Concessa Ecclesia, aut Beneficio Patronali à Patrono loco Religioso de consensu Episcopi, per hanc concessionem, quid censeatur dicto loco concessum? Subministratio hostiarum, & vini pro sacrificio Missæ an spectet ad Patronum, cui ex privilegio competunt decimæ, & primitiæ Ecclesiæ Patronalis concessæ loco Religioso, vel potius ad hujus Superiorem?

SUMMARIUM.

- 1 Concessio Ecclesiæ Patronalis non vacantis alicui facta, an, & quando sit nulla? & num. 14.
- 2 Pro validitate concessionis Ecclesiæ Patronalis an, & quando requiratur consensus Capituli? & num. 15.
- 3 Donans censeatur donare jus, quod habet in re donata.
- 4 Episcopus si donet alicui loco Religioso Ecclesiam Patronalem de consensu Patroni, an, & quando censeatur ei concessisse juspatronatus? & num. 16.
- 5 Donatio transfert jus, quod Donanti competebat tam possessionis, quam domini.
- 6 Patronus concedens loco Religioso Ecclesiam Patronalem, in qua ultra juspatronatus habeat etiam jus percipiendi decimas, non censeatur ei concessisse juspatronatus, sed solum decimas, si concurrunt conjectura, de quibus num. 8. 11. 12., & observantia subsequuta. num. 13.
- 7 Donatio cum sit odiosa est strictè interpretanda.
- 8 Patronus concedens Ecclesiam Patronalem verbis effratis, & prægnantibus, præsumitur concedere etiam juspatronatus.
- 9 Verbum concedo ex suo proprio significato non inducit totalem translationem domini rei concessæ.
- 10 Concessio à Patrono decimis, & primitiis Ecclesiæ Patronalis Monasterio, subministratio hostiarum, & vini pro sacrificio Missæ spectat ad Abbatem, & non ad Patronum; Et quare? Vide ibi.
- 11 Ecclesia de jure communi præsumitur secularis, & non Regularis.
- 12 Secularitas Ecclesiæ probatur ex observantia, & num. 20.
- 13 Donatio Ecclesiæ Patronalis resolvitur in simplicem cessionem juspatronatus.
- 14 Beneficium Regulare suapte natura est amovibile, & manuale.
- 15 Juspatronatus propriè est servitus.

CASUS

C A S U S I.

Concessit quidam Patronus, requisito prius, ac obtento consensu Ordinarii, Monasterio A. pauperi, & sufficientes redditus pro manutatione Religiosorum ibi existentium vix habenti absolutè, & simpliciter Ecclesiam Patronalem non vacantem, in qua non solum habebat jus patronatus titulo oneroso, sed insuper ei ex amplissimo Privilegio Apostolico competeabant omnes decimæ, & primitiæ ejusdem Ecclesiæ, ratione quarum subministrabat Rectori hostias, & vinum pro Sacrificio Missæ. Hinc Abbas Monasterii duplicem excitavit præventionem contra ipsummet Patronum, prætendendo nimirum vigore præfatæ concessionis ad spectare non solum decimas, & primitias Ecclesiæ Patronalis, verum etiam jus præsentandi Rectorem in casu illius vacationis, subministrationem verò hostiarum, & vini pro Sacrificio Missæ non sibi, sed eidem Patrono competere. Unde quæro in hoc Casu.

Primò -- An concessa à Patrono de consensu Episcopi purè, & simpliciter Ecclesia Patronali non vacante Monasterio censeatur ei concessum jus præsentandi --

Secundò -- Subministratione hostiarum, & vini pro Sacrificio Missæ an spectet in hoc Casu ad Patronum Ecclesiæ Patronalis, vel potius ad Abbatem --

- 1 Quoad primum in primis respondendum videtur hanc concessionem Ecclesiæ Patronalis esse nullam, & insubstantem, tum quia fuit facta à Patrono de Ecclesia adhuc non vacante contra prohibitionem *Text. in cap. nulla de concess. præben. expressè damnantis* tanquam nullas eas concessionem, quæ sunt de Ecclesiis, & Beneficiis nondum vacantibus; tum quia in ipsa non intervenit consensus Capituli; pro validitate namque hujusmodi concessionis non videtur sufficiens solus consensus Episcopi, cum hic etiam cum consensu Patroni, sine tamen consensu Capituli non possit concedere Monasterio Ecclesiam, vel ejus fructus, & obventiones juxta dispositionem *Text. in cap. Pastoralis de bis, quæ sunt à Prælat. ibi -- Pastoralis officii diligentia &c. postulas edoceri, an Episcopus valeat Religiosis, consentiente Patrono, totam Ecclesiam, vel de novo con-*

ferre aliquam portionem; Ad quod breviter respondemus, quod salva constitutione Canonica de concedenda piis locis quinquagesima portione, neque primum, neque secundum facere potest Episcopus (nisi de licentia Romani Pontificis) præter Capituli sui voluntatem -- ibique docent Abb., Anan., Butr., Barbof. num. 1.

Deinde admissa validitate præfatæ concessionis videtur dicendum, Patronum per eam concessisse Monasterio non solum decimas, & primitias Ecclesiæ sibi ex Privilegio competentes, verum etiam jus præsentandi Rectorem; Quoniam cum Patronus præfatus habeat in Ecclesia Patronali tam jus percipiendi decimas, & primitias illius, quàm jus præsentandi Rectorem; concessa absolutè, & simpliciter per eum Ecclesia Patronali Monasterio, præsumitur ei concessisse utrumque jus

- 3 stante illa generali præsumptione, qua donans censetur donare jus, quòd habet in re donata. *Vivian. de jurepat. lib. 4. cap. 4. num. 68. Palm. alleg. 160. num. 37. & 166. num. 5. tom. 2. Antunez de donat. lib. 1. prælud. 1. num. 27. Barbof. in cap. Pastoralis de donat. n. 4. Rot. decis. 192. n. 18. par. 6. recent. & in Cracovien. Plebania 22. Januarii 1717. S. Pro declinanda coram R. P. D. Cerro inferius impress. num. 17.*
- 4 Quòd etiam comprobatur ex *Text. in cap. Pastoralis de donat.* disponitur enim ibi ab Innocentio III. quòd si Episcopus donet alicui loco Religioso Ecclesiam Patronalem sibi subjectam cum consensu Patroni censeatur ei donasse jus patronatus, & omne id, quòd percipiebat à dicta Ecclesia ibi -- *Pastoralis officii, & infra. Tu nos duxit discretio consulendos, si Episcopus consentiente Patrono, viris Religiosis aliquam Ecclesiam concedendo, hac utatur simplicitate verborum: concedimus vobis illam Ecclesiam: Utrum eo ipso videatur in eorum usus fuisse concessa, vel jus tantummodo patronatus? Nos autem Inquisitioni tuæ duximus respondendum, quòd si Episcopus Ecclesiam illis conferat de consensu Patroni; Præfatus Patronus, quòd suum est conferre videtur, jus videlicet patronatus, & Episcopus, quòd temporaliter obtinet in eadem &c. si igitur ex concessione Ecclesiæ Patronalis initium habente ab Episcopo de consensu Patroni favore loci Religiosi, censeatur ei concessum jus patronatus*

tus à fortiori præsumendum est concessum idem juspatronatus eidem loco Religioso ex concessione Ecclesiæ Patronalis initium habente ab ipso met Patrono, seu facta ab ipsomet Patrono de consensu
 5 Episcopi juxta naturalem indolem concessionis, seu donationis, cujus est transferre in donatarium licet extraneum omnè jus, quòd donanti competeat tam possessionis, quàm domini, illumque constituere verum, & legitimum Beneficii, seu Ecclesiæ Patronum, ut expressè docet Antonell. de Regim. Eccles. lib. 3. cap. 6. n. 81. ibi -- *observa tamen, quòd si Laicus de consensu Episcopi Ecclesiam Monachis donaret, eo casu ex hujusmodi donatione non solum transfertur juspatronatus, sed etiam domini proprietates, & omnia jura temporalia, quæ habebat Episcopus* -- Card. de Luca de jurepat. disc. 63. num. 33. & seq. Rot. decis. 20. num. 8. coram Cels. & dec. 293. n. 12. & seqq. coram Royas, & decis. 255. num. 5. coram Cerr. & in Derthonen. Beneficii S. Catharinae 20. Aprilis 1708. §. *Quasi verò possessio coram Polignac.*

6 Verum his omnibus non obstantibus censo in hoc casu Patronum concessisse prædicto Monasterio A. solum decimas, & primitias sibi ex privilegio competentes, non verò juspatronatus; ad quod dicendum me suadet natura ipsa concessionis, seu donationis, quæ cum sit odiosa, & contractus strictissimi juris, strictè venit interpretanda, adeo ut dum ea congruè limitari potest solum ad decimas, & primitias, extendi non debeat ad juspatronatus, & ubi alia sumi possit præsumptio, five conjectura, quàm donationis juspatronatus, semper illa sumi debet, quæ pro non donatione facit etiam si præsumptio contra donationem sit levis, ut docent Donad. de renunciat. cap. 27. num. 136. Palma alleg. 138. num. 50. tom. 2. Mascard. de probat. conclus. 555. num. 13. & seq. Rot. decis. 23. num. 22. par. 15. rec. & dec. 346. num. 10. coram Duno. Jun. & in Avenionen. donationis prima Julii 1707. §. *Accedente coram Reverendissimo Molines.*

8 In casu præsentis quamplures concurrunt conjecturæ, sive præsumptiones, quæ faciunt pro non concessione juspatronatus. Prima namque desumitur ex eo, quòd Patronus in concessione Ecclesiæ Patronalis præfato Monasterio usus non

fuerit verbis ad eò effranatis, & prægnantibus, ut ex eis apertissime resultaret voluisse etiam comprehendere juspatronatus; dum non concessit Ecclesiam Patronalem cum omnibus, & singulis juribus, & actionibus super ea quomodolibet, quomodocumque, & qualitercumque ipsi spectantia; Si enim tali modo Ecclesiam concessisset, certò equidem præsumeretur voluisse concedere etiam juspatronatus; *Cirocch. discept. 60. num. 4. & 5. Adden. ad Buratt. decis. 310. num. 9. Rot. decis. 212. num. 12. par. 7. recent. & in Romana renunciationis 8. Junii 1705. §. Accedebant coram Reverendissimo Molines, & in Compostellana Parochialium 13. Martii 1716. §. Cum enim coram R. P. D. Ansaldo.* Sed processit per viam puræ, & simplicis concessionis, dicendo nimirum -- *Concedo Ecclesiam Patronalem Monasterio A.* -- Ad eò que non censetur ei concessisse tam decimas, & primitias, quàm juspatronatus, dum verbum *concedo* ex suo proprio significato non inducit omnimodam, ac totalem translationem domini, rei concessæ, ut testatur Abb. in cap. Pastoralis num. 2. de donat. ibi -- *Concedo ex suo proprio significato non inducit translationem domini rei concessæ, nam vides hic, quòd Episcopus dicendo, Concedimus vobis talem Ecclesiam, non videtur concessisse omne jus, quòd habeat in ea, sed jus quoddam singulare, ut puta pensionem, vel quid simile* -- quam refert, & sequitur *Rota in Meliten. jurisdictionis 27. Januarii 1716. §. Exstimarunt coram R. P. D. Falconerio.*

Secunda depromitur ex eo, quòd in hac concessione Ecclesiæ Patronalis; Patronus requisivit consensum Ordinarii; si Patronus per eam voluisset comprehendere, & concedere juspatronatus, consensus Ordinarii non fuisset ab eo requisitus; cum hic non sit necessarius in concessione, seu donatione juspatronatus loco Religioso juxta secundam conclusionem superius in Commentario deductam. Igitur si consensum Ordinarii requisivit signum evidens voluisse concedere dicto Monasterio solum decimas, & primitias, aut alias proprietates sibi ex privilegio, aut ex lege fundationis competentes, pro quarum valida concessione requiritur consensus Ordinarii juxta *Tex. in cap. cum Apostolica de his, que sunt à præ-*

pralat. Menoch. conf. 90. num. 91. tom. 1., non verò Juspatronatus, ut docent Abb. in supradicto Canon. XVI. num. 3. Butr. n. 8. in fin. Berov. num. 8. & in Can. XVII. nu. 8. §. Præterea, Rocc. de Curt. de jurepat. verbis, vel ipse quæst. 21. num. 38. Lambertin. eodem tract. lib. 1. par. 2. quæst. 1. art. 9. num. 10., & 25.

12 Tertia demum conjectura resultat ex qualitate Monasterii Donatarii, & recipientis, istud enim magna paupertate laborat, & indiget necessariis pro congrua sustentatione Religioforum; Unde Patronus concedendo ei absolute, & simpliciter Ecclesiam Patronalem de consensu Ordinarii, in qua ultra juspatronatus habet etiam ex privilegio jus percipiendi decimas, & primitias, præsumitur has potius ei concessisse, per quas consulitur indigentia, & necessitati Monasterii, quam juspatronatus; ex qualitatibus enim personarum dantium, & recipientium cognoscitur, quid dari intelligatur, *Rot. decis. 883. nu. 11. coram Emeria jun. & in dicta Meliten. jurisdictionis 27. Januarii 1716. §. Existimarunt coram R. P. D. Falconerio.*

13 Quod quidem absque difficultate procederet, si unâ cum supradictis præsumptionibus, & conjecturis concurreret etiam observantia, nimirum si post dictam concessionem, seu donationem Ecclesie Patronalis factam Monasterio in casu vacationis ejusdem Ecclesie præsentasset ad illam Patronus donator cum subsecuto effectu, non verò Abbas, seu Monasterium donatarium; Ex hac enim observantia clarè resultaret præfatam donationem Ecclesie Patronalis fuisse restrictam ad solas decimas, & primitias, non verò comprehensivam etiam juspatronatus, dum donatio talis præsumitur, qualem subsecuta observantia demonstravit *Card. de Luc. de jurepat. disc. 60. num. 9. Tondut. quæst. Benefic. par. 3. cap. 157. num. 42., & in similibus terminis Rota in Mediolanen. Prioratus super dubio ignobilium 15. Junii 1703. §. Et demum coram Eminentissimo Scotto, & in Compostellana Beneficii 15. Martii 1717. §. Idque coram R. P. D. Alban.*

14 Hinc non obstant ea, quæ superius in contrarium objiciebantur, & quidem non obstat *Text. in cap. nulla de concess. præben., declarans nullam concessionem Ecclesie,*
Pars II.

seu Beneficii non vacantis; quoniam procedit in concessione Ecclesie non vacantis, quæ fit in titulum, ea ratione nè inducatur votum captandæ mortis, & nè præjudicium inferatur Rectori viventi, cujus naturæ non est, nec potest esse concessio Ecclesie Patronalis, de qua agitur, quia cum Patronus non habeat jus instituendi, seu conferendi Ecclesiam Patronalem in titulum juxta *Canones IV. V. VI. VII., & VIII.* superius expositos, per concessionem Ecclesie Patronalis non vacantis Monasterio A., non præsumitur ei concessisse eandem Ecclesiam in Titulum, nemo enim dat, quod non habet ad *Text. in l. nemo plus ff. de regul. jur. & cap. nemo plus de regul. jur. in 6., Imol. in cap. exhibitæ de rer. permut. num. 31. in fine Rota, decis. 223. num. 2. & seqq. coram Otthobon. & in Tarraconen. Parochialis de Vimbondino 15. Januarii 1706. §. final. cor. R. P. D. Anfaldo.* Non verò procedit in concessione Ecclesie, seu Beneficii non vacantis quoad proprietatem, seu quoad decimas, & primitias, aut bona ad Patronum legitimo titulo spectantia, quoad hanc enim proprietatem, seu decimas, & primitias potest Patronus validè concedere de consensu Episcopi loco Religioso Ecclesiam Patronalem etiam non vacantem, quia per hanc concessionem non fit ullum præjudicium Rectori viventi juxta supradictum *Canonem XVI.,* ibique *Innocent. num. 2. Abb. num. 1., & 7. Butr. num. 2. & 8. & juxta Canon. XVII.,* ibique *idem Abb. num. 1. Berov. num. 1. & 7. Gonzal. num. 1. & disponitur etiam à Textu in cap. consultationibus de donat. ibique gloss. verb. auctoritate, Abb. num. 1. Anan. num. 1. Imol. num. 1. & 4. Barbof. num. 1. Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. art. 16. & art. 9. num. 5. Lotter. de re benefic. lib. 2. quæst. 12. n. 4. §. Quapropter.*

15 Nec obstat *Text. in cap. Pastoralis de his, quæ sunt à Pralat. prohibens* concedere Ecclesiam sine consensu Capituli loco Religioso, siquidem *Textus iste* procedit in concessione Ecclesie plenaria tam in temporalibus, quàm spiritualibus, quæ secum fert unionem subjectivam, & accessoriam, ut dicam *infra Part. V.* non verò in concessione Ecclesie simplici quoad decimas, & primitias, prout est præsens concessio, de qua agitur, hujusmodi

O o modi

modi enim concessio valide fieri potest absque consensu Capituli cum solo consensu Episcopi, quia ipsa stare potest sine unione juxta distinctionem inter unam, & alteram concessionem, seu subjectionem, quam tradit *Rot. decis. 88. num. 6.*, & *seq. par. 9. recent.* & in *Burgen. jurisdictionis super actibus Parochialibus 26. Junii 1715.* §. *Nec dicatur coram R. P. D. Crispo.*

16 Minusque adversatur *Text. in cap. Pastoralis de donat.* quia militat in casu, quo Patronus in Ecclesia Patronali non habeat, nisi jus patronatus, tunc quidem si Episcopus de consensu Patroni concedat Ecclesiam Patronalem loco Religioso, Patronus præsumitur ei concessisse jus patronatus juxta Doctores superius relatos §. *Secunda*, & sentit *Rot. in Cracovien. Plebania 22. Januarii 1717.* §. *Pro declinanda coram R. P. D. Cerro.* Non verò in casu, quo Patronus ultra jus patronatus habeat in Ecclesia Patronali ex privilegio, vel ex lege foundationis alia jura; tunc enim Patronus concedendo purè, & simpliciter de consensu Episcopi loco Religioso Ecclesiam patronalem præsumitur ei concessisse illa jura extraordinaria, non verò jus patronatus, maximè si concurrant supradictæ conjecturæ; Unde in casu præfenti Abbas Monasterii A. contentus esse debet de solis decimis, & primitiis Ecclesie Patronalis, & non excitare præventionem contra Patronum etiam præsentandi in casu vacationis Ecclesie.

17 Quoad verò secundum dubium cenfeo subministrationem hostiarum, & vini pro Sacrificio Missæ in hoc casu non spectare amplius ad Patronum, sed ad Abbatem Monasterii. Ratio est quia onus hoc subministrandi hostias, & vinum, non est personale, & infixum ossibus Patroni, sed est reale, & intrinsicum decimis, tum ex consuetudine, quia Patronus ratione decimarum, quas percipiebat ab Ecclesia, subministrabat hujus Rectori hostias, & vinum, tum de jure, juxta quòd decimæ, & primitiæ inservire debent pro victu Ministrorum Ecclesie, Sacrificiorum oblatione, ac pro restauratione, luminaribus, & ornamentis Ecclesie *Franc. de Eccles. Cathedral. cap. 20. num. 31.*, & *seqq. Rot. decis. 307. num. 2.*, & *decis. 340. num. 1. coram Emerix jun. & decis. 41. num. 1. & 2. post Antonell. de jurib. Cleric.* Ac proin-

de cum decimæ, & primitiæ vigore concessionis Ecclesie Patronalis favore Monasterii A. possideantur ab Abbate, non verò à Patrono, ad eundem Abbatem, & non amplius ad Patronum spectabit hujusmodi subministratio hostiarum, & vini pro Sacrificio Missæ, *Card. de Luc. de donat. disc. 58. num. 4. & seq. Rot. decis. 184. num. 5. & 20. par. 17. recent.*, & in *Leodien. subministrationis hostiarum, & vini 28. Junii 1706.* §. *Concurrente cor. Eminentiſſimo Priolo.*

R. P. D. C E R R O.

Cracovien. Plebania.

Veneris 22. Januarii 1717.

ADramites donationis expletæ usque de anno 1040. per Casimirum I. Polonia Regem Insigni Monasterio S. Benedicti Tynecensi de Ecclesia Parochiali, seu Plebania sub titulo S. Andreae Villæ Tynec de Jurepatronatus Regio, unà cum aliis nonaginta Villis, suborto acri certamine super regularitate, vel sæcularitate ejusdem Ecclesie inter Casimirum Kosinski Sacerdotem sæcularem, & Provisum Apostolicum, ac Patrem Rupertum, qui literarum executioni se opponebat, & post istius mortem renovato cum Patre Josepho Paczinski, qui ex eadem Dataria alteram obtinuerat provisionem, Causaque proposita sub die 2. Julii 1700. & 11. Martii 1701. coram bo. mem. Muto, & successivè die 2. Julii, & 1. Decembris 1710. coram R. P. D. meo Crispo, nunquam resolutio capta fuit, itaut Casimirus prædictus non valens pluribus expensis succumbere liti renunciavit, quapropter remoto Contradictoris obstaculo, facile fuit præfato Patri Josepho sub die 1. Julii 1712. coram laudato R. P. D. meo Crispo victoriam reportare in contumaciam Partis, ac Causæ expeditionem pro literarum Apostolicarum executione. Quamvis verò experrectus Casimirus deinde reclamaverit ad Signaturam Justitiæ, & cum eo Instigator Fiscalis Curie Episcopalis Cracoviensis, agnosceus præjudicium Episcopo illatum ab hoc Judicato Rotali, per quod firmari videbatur status Regularitatis hujus Ecclesie, adhuc rejecta instantia dicti Casimiri ob expostitam renunciationem liti, quoad In-

stiga-

stigatorem rescriptum fuit -- *utatur jure suo* -- in cujus sequelam postulante Instigatore prædicto Causam proponi ab Eminentissimo Scotto tunc nostri Ordinis Auditore sub die 22. Novembris 1715. sub dubio -- *An Ecclesia Parochialis Plebania Tynecensis esset Sæcularis, vel Regularis*, eo quia nulla aderat Commissio, dilata fuit resolutio, & injunctum, ut impetraretur Commissio, qua propterea impetrata, mihi que directæ, exhibui Dominis resolvendum idem dubium, quod pro Instigatore informante decisum fuit.

18 Suasit rescriptum hujusmodi tum juris præsumptio, tum etiam uniformis, ac per vetusta observantia; nam quod attinet ad præsumptionem juris ista favet Sæcularitati Ecclesiæ, & adversatur Regularitati, *Hojed. de incompatib. benefc. in præfat. n. 6. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 8. num. 93. Zerol. in prax. Episc. par. 2. verb. Beneficium §. 12. & 19. Rot. coram Emerix jun. decis. 550. num. 2. potissimum ubi res sit de Ecclesia Parochiali, ut adhæsi vè tenet Monnet. de commut. ultim. volunt. cap. 10. n. 21. Garz. de benef. par. 7. cap. 10. num. 1. Rota in recent. decis. 215. num. 4. par. 15. & decis. 48. num. 12. par. 18., & in Salisburgen. Vicaria 17. Februarii 1715. §. Fortius cor. R. P. D. meo Crispo*; Quo verò ad observantiam, ista non potest esse magis conformis eidem sæcularitati, quantum enim datum fuit perquirere spatium præteriti temporis per duo ferè sæcula Ecclesia ista semper collata fuit in titulum Presbyteris Sæcularibus ab Episcopis Cracoviensibus ad solam præsentationem Abbatis absque ulla, vel minima interruptione Sacerdotum Regularium, ut constitit ex *Summario num. 2.*, ac proinde status Sæcularitatis plenè ab eo dicitur firmatus *Rof. de execut. liter. Apostolic. cap. 5. n. 128. Massobr. in prax. habend. concurs. prælud. 7. dub. 21. num. 23., & 24. Rot. coram Bich. decis. 433. num. 23. & in recent. decis. 48. num. 13. par. 18. & in Frisingen. juris deputandi Curatos 24. Martii 1713. §. Ac propterea coram Reverendissimo Domino meo Ansaldo, confirmata 22. Junii 1716. §. Et hinc omisso coram Me, & in dicta Salisburgen. Vicaria §. Confirmationem cor. R. P. D. meo Crispo.*

Pars II.

20 Quòd si observantia isthæc aded per vetusta ex solo temporis beneficio esset attendenda; eo fortiùs urget ob duplicem circumstantiam, qua corroborata reperitur in hac hypothesi, quarum altera desumitur ex institutione data ab Episcopo Cracoviensi anno 1681. Patri Carolo Jazwiecki Ordinis S. Benedicti, ille enim ne ex ea provisione facta in personam Regularis aliquod erui posset argumentum, pro Ecclesiæ regularitate addidit in literis institutionis, ibi -- *Ea adiecta cautela, & præcustoditione, ne trabatur in sequelam, quoad institutionem Religiosorum, siquidem ex ultimo statu constat antea actis temporibus Beneficia per personas spirituales status sæcularis possessa esse* -- Et altera ex eo, quòd cum memoratus Pater Carolus hanc Ecclesiam libere resignaverit, atque ideo Ordinarius Cracoviensis illam oscitanter contulerit Patri Ruperto pariter Monacho ad contradictionem Instigatoris Episcopalis, introducto judicio coram eodem Ordinario, causaque maturè agitata prodit anno 1696. Sententia, per quam pronunciata fuit nulla, & invalida, antedicta institutio facta in personam dicti Patris Ruperti, unà cum declaratione, quòd Ecclesia esset merè sæcularis, ideoque sæculari Ecclesiasticæ personæ conferenda, quapropter cum ista sententia præterlapsa fuerit in auctoritatem rei judicatæ non remanet amplius controversibilis qualitas ipsius sæcularitatis, ut in specie notat *Rot. in Cracovien. Parochialis 18. Junii 1703. §. Evenisse coram bon. mem. Caffarello, & in Cracovien., seu Sandomirien. Jurispatronatus 15. Januarii 1714. §. Atque hac coram R. P. D. meo Lancetta.*

Pro declinanda itaque præmissorum efficacia parum tutum, videbatur recurrere ad enunciata donationem Casimiri Regis Poloniae factam Monasterio quasi ex ea vigore unionis effecta fuerit Regularis; Præterquamquod enim nec tali unionem admissa urgere desineret juris dispositio, per quam determinatur in Cappellis, & Ecclesiis quantumvis unitis alicui Collegio, vel Monasterio Regularium Cappellanum, seu Vicarium esse debere Sæcularem, ut sancitur expressè in *Cap. primo de Cappell. Monach., & in cap. univ. eodem*

O o 2 dem

dem tit. in. 6. & in cap. extirpanda §. Qui verò de præbend., Fagnan. in cap. ex parte num. 11. de Offic. Vicar., Rot. coram Dunozett. jun. decis. 368. nu. 2., & dec. 382. nu. 1., & in Brixien. jurisdictionis 27. Junii 1710. §. Quia cum coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen., & plenius in dicta Frisingen. juris deputandi Curatos coram Reverendissimo Domino meo Ansaldo, Confirmata deinde coram Me. Adhuc ruebat penitus quodcumque fundamentum ex defectu potestatis in ipso Rege, donante; qui cum nullum potuisset sibi dominum asserere super Ecclesia, de qua agitur, ita ejus largitas; ac donatio potest solum resolvi in simplicem cessionem juris patronatus, non verò extendi ad unionem Ecclesiæ, illiusque Tituli Parochialis, vel distractionem Jurium Spiritualium, quæ non erant in potestate Regis, sed legitimi Superioris Ecclesiastici, ut pluries dixit Rota, præsertim in Barchinonen. Parochialis de Albiniana 1. Junii 1696. §. Deciso namque, & §. Alii vero coram hon. mem. Muto, & in Vicen. Parochialis de Aqualata 1. Julii 1702. §. De qualitate vero coram R.P.D. meo Crispo, & in Constantien. Unionis super bono jure 23. Junii 1710. §. Sed particulariter coram eodem.

Atque hinc nil proficit ad intentum liber Beneficiorum, & Retaxationum Regni Poloniæ, in quo descriptum legitur — Tyniec Villa sub Monasterio Tyniecen. sita &c. Beato Andrea Apostolo dicata, cujus proprietates ad Monasterium Tyniecen. pertinent, in qua sunt quatuordecim Hortularie — Nam liber hic non alium ob finem compilatus anno 1448., & rursus renovatus anno 1520., nisi pro adnotatione bonorum decimabilium occasione, qua Polonia Bellis Turcicis, atque Tartaricis post cladem Varnen. pressa obtinuit à san. me. Nicolao V. decimam decimæ ab Ecclesiastico Ordine solvi consuetæ in subsidium contra Paganos, ut refert Andreas Lipski in suo Cod. Decass. quæst. 1. num. 17. & 18. Nil aliud indicat, quam Catalogum bonorum, ex quibus decimæ erant solvendæ, atque ideo cum decimæ non solvantur ab Ecclesia, sed de bonis ejusdem Villæ Tyniec verba illa cujus proprietates ad Monasterium Tyniecen. pertinent, referenda sunt, non ad Ecclesiam, sed ad ipsam

Villam, quæ sub donatione includebatur idque clarius efficitur, ex ipsis verbis, quæ subsequuntur, ibi — in qua sunt Hortularie quatuordecim, quæ sanè congruere non valent Ecclesiæ, sed Villæ, & per consequens multo minus præferre potest unionem Ecclesiæ Parochialis, quæ nullimodè sustinetur absque dispensatione Summi Pontificis, & sine concurrenti causæ necessariæ, ac Ecclesiæ evidenti utilitatis, Cap. exposuisti §. Si evidens extra de præb., Turricell. de union. cap. 8. n. 1. Rot. coram Cels. decis. 260. num. 25., & in recent. decis. 231. num. 3. par. 11., & in dicta Constantien. Unionis super bono jure §. Cum itaque coram R.P.D. meo Crispo.

Deficiente autem dispensatione Apostolica expressa in vanum confugi valet ad præsumptam ex lapsu longissimi temporis à donatione Regis Casimiri, cum enim quicumque temporis decursus inutilis prorsus sit pro effectu ubi Comitem non habeat observantiam, hæc in totum destruebatur, sive quia collationes, & Institutiones factæ semper fuerunt in titulum perpetuum, quod de directo pugnat cum Statu Beneficii Regularis suapte natura manualis, & ad nutum amovibilis per Text. in cap. cum ad Monasterium 6. §. Tales de Stat. Monach. Paris. de resign. Benefic. lib. 11. quæst. 3. nu. 81. Rot. coram Cassador. dec. 653. num. 4., & perspicuè ostendit Ecclesiæ Sæcularitatem, dum ex ipsis literis habetur collationes factas fuisse, vel per obitum, vel per resignationem, Massobr. in prax. haben. concurs. prælud. 7. dub. 21. num. 26., & 27., Gonzal. ad regul. Cancell. gloss. 5. §. 6. num. 5. & 6.; Sive quia collationes factæ dignoscuntur ab Episcopis Cracoviensis Presbyteris Sæcularibus ad solam præsentationem Abbatis Monasterii Tyniecen. quod non bene compatitur cum unionem, ac Ecclesiæ Regularitate eam ob rationem, quia cum Jus patronatus propriè sit servitus, hæc dari non potest in re propria, qualis dicitur Ecclesia unita, quæ per formalem unionem efficitur quodammodo Prædium alterius Ecclesiæ, cui facta est unio, Card. de Luc. de Paroch. disc. 10. nu. 8., Rot. coram san. mem. Alexandro VIII. disc. 223. num. 8., & in Bisuntina, seu Basilien. Parochialis 5. Martii 1700. §. Est Certum, & 27. Junii 1701. §. Absque

que eo quòd coram Rmo Molines Generali Hispaniarum Inquifitore, & 26. Junii 1702. §. Et ob id coram Reverendiffimo D. meo Anfaldo Decano, & in d. Conftantien. Vnio- nis §. Præfertim.

Et ita Promotore Fiscali tantùm infor- mante &c.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus Gentilitium an donari pof- fit per eos de familia, & an refervato Jurepatronatus favore familiæ hoc competat tam Nobilibus, quàm Igno- bilibus ejufdem familiæ.

SUMMARIUM.

- 1 *Ultimus de familia potest validè donare extraneo juspatronatus gentilitium. Limi- ta ut ibi.*
- 2 *Qualis est observantia, talis præsumitur fundatio.*
- 3 *Una rata juspatronatus an possit esse gentilitia, & altera hæreditaria, & num. 15.*
- 4 *Patronus existentibus eis de familia potest donare juspatronatus gentilitium in pro- prium præjudicium, non verò in præjudi- cium eorundem de familia. Limi- ta ut ibi, & quare? Vide num. 6.*
- 5 *Refervato jurepatronatus favore Primo- geniti proximioris de familia, non potest Primogenitus proximior illud donare re- motorio de eadem familia in præjudicium proximioris.*
- 7 *Juspatronatus mixtum donari non potest extraneo.*
- 8 *Enumerantur species Nobilitatis.*
- 9 *Pauper descendens à familia Nobili, licet non sit Nobilis nobilitate bonorum, aut divitiarum, est tamen Nobilis nobilitate natalium.*
- 10 *Nobilitas natalium non perditur per pau- pertatem.*
- 11 *Refervato jurepatronatus pro eis de do- mo, & familia, hoc competit tam Nobili- bus, quàm Ignobilibus ejufdem familiæ. Amplia ut num. 12.*
- 13 *Vox, seu rata juspatronatus donata à Pa- trono alteri Compatrono, induit naturam illius portionis, cui vox, seu rata donata accedit.*
- 14 *Donatio juspatronatus facta à Patrono*

alteri Compatrono, dicitur potius remis- so juspatronatus, quàm donatio.

CASUS II.

Quidam Fundator in limine fundatio- nis Beneficii refervavit Juspatronatus pro una voce favore Titii, ejufque hæredum, pro alia verò voce favore eo- rum de propria domo, & familia; Titius vocem sibi à Fundatore refervatam ple- no jure donavit eisdem de domo, & fa- milia Fundatoris. Hinc Cajus credens se esse ultimum de hac domo, & familia do- navit de consensu Ordinarii donationem irrevocabili inter vivos Juspatronatus cuidam extraneo. Succedente vacatione præfati Beneficii comparuit quidam de dicta domo, & familia ignobilis, & igno- tus, & in humiliori fortunæ statu consti- tutus impugnans tamquam nullam hanc donationem juspatronatus factam à Cajo, prætendendo ad se spectare in hac vacatione Beneficii jus præsentandi Re- ctorem ad exclusionem dicti extranei Donatarii. Quæro in hoc casu, an hujus- modi donatio juspatronatus sustineat- tur?

I Et videtur respondendum affirmativè; Ultimus enim de familia potest validè ti- tulo donationis irrevocabilis inter vi- vos de consensu Ordinarii transferre in alium etiam extraneum Juspatronatus. Cùm hoc in ultimis de familia, nisi eis fuerit refervatum taxativè, efficiatur hæ- reditarium, juxta celebre consilium Ancha- rani, & auctoritates supra relatas Can. I. & II. Caf. XVI. nu. 1. quibus addo *Lofter. de re benef. lib. 2. q. 11. num. 11. Vivian. de jurepat. lib. 4. cap. 9. nu. 1. Palm. alleg. 159. num. 20. tom. 2. Rot. decis. 280. num. 22. co- ram Thomato tom. 2. decis. 106. num. 5. co- ram Coccin. & decis. 319. num. 1. par. 3. re- cen. & in Valentina Beneficii 26. Februarii 1697. §. Ex factò coram Eminentiff. Priolo, & in Lucana Beneficii 22. Februarii 1709. §. Quo verò coram R. P. D. Falconerio, nunc Urbis Governatore, & in Nolana Beneficii 2. Maji 1712. §. Neque attendi coram eo- dem, secus si fuisset refervatum eis de fa- milia taxativè, & cum clausulis taxativis, tunc enim ab ultimo de familia donari non posset, sed Beneficium efficeretur li- berum. *Rocob. de Curt. de jurepatr. verb. ipse, vel is num. 73. Fagnan. in cap. Perla- tum**